

.. OG HAR DU DINE EGNE TÆNDER?

En fortælling fra det virkelige liv som brystkræftpatient

Af Jytte Thoudahl, Maj 2006

Forhistorien

Året er 1990. Jeg er 48 år, og lige blevet ansat som medlemssekretær i Folketinget. Jeg deler kontor med et folketingsmedlem. Jeg er kommet i overgangsalderen. Jeg har hedeture, så det fløjter, så når mit folketingsmedlem ind i mellem kommer ned på kontoret, som er på Ridebanen, vader pingvinerne rundt i hjørnerne, så koldt er der. Det tager han nu meget pænt. Han er jyde.

Hormonpillerne

Jeg prøver først naturmedicin. Det hjælper ikke et hak, så jeg tager op til min læge, og vi taler om, hvad der skal gøres ved det. Den eneste mulighed, hvis jeg overhovedet ikke kan holde det ud, er så at få hormonpiller, og lægen lægger ikke skjul på, hvilke bivirkninger i form af brystkræft eller livmoderhalskræft der kan komme siden hen. Jeg er stærkt i tvivl, men lægen siger meget fornuftigt, at det i sidste ende jo kan være et spørgsmål om livskvalitet. Og det er mit valg. Og jeg kan ikke klare hedeturene – 10 i timen – også om natten - og nyt job.

Jeg vælger, og får nu hormonpiller lige indtil den 3. juni 2005, hvor livet for mig ændrer sig radikalt. Ind i mellem har jeg prøvet at stoppe med at tage disse hormonpiller, men har måttet gå i gang igen. Jeg har også skiftet type piller indimellem i forbindelse med gener og lægeskift.

Mammografierne

Et par gange i den forløbne periode har jeg fået foretaget mammografi, og fået konstateret en del arvæv i højre bryst, og en enkelt gang nogle væskeansamlinger, som imidlertid ikke var af nogen betydning. De forsvandt af sig selv igen.

I forbindelse med en mammografi i 2004 får jeg også taget to biopsier af to små knuder, men de viser heldigvis ikke noget. Så jeg er tryk. Det ER jo kun andre, der får kræft.

Den store knude – hos lægen 9/5-2005

Men jeg opdager i starten af 2005 en knude, som godt nok er lidt større end de andre, jeg har haft, og ved et lægebesøg i anden anledning beder jeg lægen undersøge den. Han mener med 95% sikkerhed, at den ikke er noget, men sender mig til mammografi, fordi han synes, den er lige stor nok. Ved undersøgelsen foretages også en biopsi.

Jeg bliver udsat for store forandringer og megen stress

Før dette lægebesøg er min mand gået fra mig fra den ene dag til den anden, og jeg får et nyt folketingsmedlem at arbejde for, hvor tingene indimellem går ganske gevaldigt hurtigt.

Jeg hæver på kæben

En morgen får jeg haglet beskeder i hovedet, lige så snart jeg kommer ind ad døren, og kort tid derefter hæver jeg temmelig meget på den ene kæbe. Det falder igen og hæver igen, men falder så endeligt. Stress tænker jeg.

Verden vælter - svaret d. 2/6-2005

Men så er det, at jeg går til lægen, får foretaget mammografi og biopsi, og at jeg skal have svar på denne biopsi, og verden vælter. Man skriver godt nok i indkaldelsen til svar på biopsien, at det kan være en god idé at tage en pårørende med, men jeg plejer at klare mig selv. Og jeg tror selvfølgelig ikke, at JEG har kræft, men at det bare er, som det plejer, ikke noget af betydning, og det mente min læge jo også.

De tre damepersoner

Jeg bliver kaldt ind til lægen, og der sidder/står tre damepersoner og kigger medfølelse på mig og spørger, om jeg kommer alene. Og SÅ går det op for mig, at dette ikke bare er en knude, som de tidligere - hvad jeg i dén grad håbede på - det er alvorligt.

Jeg går i chok

Jeg er fuldstændig lammet, og prøver ihærdigt at fatte, hvad de tre personer derefter siger til mig. Og tårerne kommer lige så stille. Jeg er faktisk i chok.

JEG skal vælge... og helst lidt kvikt

Jeg får at vide, at de har lidt svært ved at bedømme, hvor afgrænset knuden er, så de ved ikke rigtig, om de skal anbefale mig at få brystet fjernet, eller blot en brystbevarende operation. Så det er ligesom op til mig. Chokerede lille mig skal selv tage den beslutning! Herren-hjælp-mig.

Jeg får på et tidspunkt mulighed for at ringe til mine nærmeste i et tilstødende lokale, og også for at tænke mig lidt om, hvad jeg vil vælge, og jeg ringer til min datter, som omgående tager fra sit arbejde i København til Roskilde. Men det er helt klart for mig, at de helst ser, at jeg skynder mig lidt, venteværelset er fuldt, og de er allerede bagud.

Alle de oplysninger

Og så er det, at oplysningerne vælter ned over mig. Jeg er totalt i chok, og i denne tilstand skal jeg træffe afgørelse om bevarelse eller fjernelse. Jeg prøver at tænke fornuftigt, og finder frem til, at da der jo i årenes løb har været en del knuder, tør jeg ikke andet end at få brystet fjernet, hvis der skulle opstå kræft fremover, så jeg synes selv, det må være det mest sikre.

Rask må det gå...

Damerne virker noget lettede, jeg husker det ligesom, at nu kan vi komme videre, ud af døren med mig – næste. Det er, som jeg opfattede det i min choktilstand. Rask må det gå!!!

Og har du dine egne tænder?

Jeg skal så opereres om tirsdagen den 8. juni, dette er torsdag den 3. juni, og jeg får oplysninger om, at jeg vil få sprøjtet noget ind i årene, så jeg tisser blåt og meget andet, som jeg overhovedet ikke kan huske. En sygeplejerske spørger hektisk, for venteværelset er jo fuldt – ja ingen tænker på, at jeg er i chok – om jeg har mine egne tænder – men siger så forvirret, åh det er vist ikke nu jeg skal spørge om det. Jeg har lidt af min humor tilbage og tænker – Gudfaderbevares for et andet spørgsmål på dette tidspunkt – men svarer da, at jeg ikke har gebis.

Ud af vagten med mig

Og så bliver der sagt pænt farvel, jeg går ned i kantinen, og der møder jeg min datter, og jeg græder og græder og græder – og der er endda mange mennesker omkring mig.

Dagen før dagen – d. 7/6-2005

Jeg skal så møde om tirsdagen til blodprøver og hvad ved jeg, og om onsdagen bliver jeg så opereret. Jeg husker kun, hvad jeg lavede om fredagen, der var jeg domsmand, og sad og hørte på en eller anden idiot, som havde begået noget kriminelt, og havde lyst til at råbe til ham: Så opfør dig da fornuftigt fremover, du er rask, vær glad for det og nyd dit liv. Jeg sidder her og har fået konstateret kræft, og skal miste mit ene bryst på onsdag. Resten af weekenden kan jeg overhovedet ikke huske noget om.

Operationen d. 8/6-2005

Men operationen gik efter forskrifterne. Da jeg kom ud fra operationen sagde lægen til min datter, at det ikke havde bredt sig, så jeg var så glad. Dagene lige efter var jeg helt unormalt ”høj”, det har nok været alt det, de proppede i mig. Jeg stod op og vandrede rundt, fik besøg af min nærmeste familie og en meget god veninde, som havde besluttet at komme alligevel - alle andre var blevet bedt om ikke at komme. Det kunne jeg bare ikke klare.

Drænet

Jeg havde dræn i mit ikke-bryst, og da væsken blev klar, fjernede de drænet. Det var jo en sand fryd.

Tag du bare hjem nu....

Og så fik jeg at vide, at jeg da godt kunne tage hjem, men hvis jeg gerne ville vente lidt, måtte jeg gerne det.

...men hvor er min sjæl henne?

Jeg var himmelfalden, min sjæl havde ikke nået mig endnu fra den grumme besked den 3. juni, men jeg valgte at tage hjem om søndagen, hvor sjælen næsten havde nået mig. Men også kun næsten.

De andre på stuen

Jeg lå på stue sammen med en blindtarmsopereret, som havde vældig ondt af sig selv, og selvfølgelig er det ikke rart at blive skåret i, men jeg havde fandens meget lyst til at foreslå, at vi jo kunne bytte.

JEG GJORDE DET IKKE. En anden havde kræft i nyrer og blære, og måtte sendes videre til Herlev, så vi to skiftedes til at græde ved hinandens skuldre. Jeg anede ikke, hvad min prognose var, selvom lægen havde fortalt, at det ikke havde bredt sig, men han fik da også fortalt mig, at det fjernede bryst skulle undersøges, og først der kunne man helt sikkert sige, om kræften havde bredt sig. Og hun skulle videre i systemet – formentlig til videre operationer på Herlev, hvor hun var så bange for at komme hen.

Det var dog trods alt nogle hyggelige dage på Roskilde. De ansatte var utroligt søde og omsorgsfulde, og vi tre piger fnisede som tusebørn over en ældre dame, som fes, så det bragede. Hun havde haft en sprængt blindtarm, og skulle have gang i systemet igen.

Dødsangsten

En nat fik jeg et akut højt blodtryk, så jeg var sikker på, at nu døde jeg, og en mandlig sygeplejerske kom og holdt lidt i hånd, og beroligede mig. Hvis I vidste, hvad det betyder at holde lidt i hånd, når man bliver så bange.

Han var for øvrigt rigtig fin, fandt jeg siden hen ud af. Talte om det rigtige i at sørge over den fjernede legemsdel, det var der ikke noget forkert i. Og da dagen kom, hvor jeg skulle hjem, spurgte jeg, om ikke mit identitetsarmbånd skulle af. Joh, sagde han, tog en saks, kiggede meget alvorligt på mig og sagde: Dette her kommer til at gøre ondt. Jeg skrupgrinede, så da han klippede hylede jeg: AV, AV, AV. Så grinede han også.

Og så tager jeg hjem – en skæg oplevelse rigere

Jeg blev sendt hjem – til min egen seng – og familiens omsorg. Min søster og svoger boede hos mig en uge. Så var jeg på min egen mark, men det var OK, jeg er vant til at være alene, havde før mit ægteskab, som varede i tre år, boet alene i 22 år. Og min datter og svigersøn boede lige i nærheden. Jeg måtte desværre adskillige gange tage til hhv. ambulatoriet og skadestuen for at få tømt mit ikke-bryst for lymfævæske. I starten var jeg helt ude af flippen, fordi jeg troede, at det var fordi, der var noget i vejen, men alle de søde mennesker, jeg var i kontakt med, forsikrede mig om, at det ikke betød noget, nogen samlede lymfævæske og andre ikke. Men behageligt var det ikke.

Blev drænet mon taget for hurtigt?

Og så kom dagen, hvor jeg skulle til samtale med lægen efter operationen, og min fraskilte mand og min datter var med – jeg var nu klog af skade.

Samtalen efter operationen d. 16/6-2005

På Roskilde var de bagud, det er de næsten altid, så vi sad over en halv time og ventede, og jeg KAN fortælle, at jeg kan toiletterne udenad på den afdeling – jeg får altid mylderemave, når jeg er nervøs. Jeg bemærkede lige til sygeplejersken, da hun hentede os i skarpt trav, om de mon vidste, hvor forfærdeligt det er at skulle vente så længe, når man skal have sin "dom" – men det vidste hun godt, og det var hun også ked af. Hun var smaddersød, faktisk.

Den rundforvirrede læge

Lægen – det var i øvrigt ham, der havde opereret mig - var en kær mandsperson på min egen alder. Jeg erklæres rask

Han sad og kiggede i papirerne og fortalte, at - som han havde fortalt lige efter operationen - havde kræften ikke bredt sig til lymferne, men de havde alligevel fjernet 20 – tyve!! lymfeknuder. Jeg skulle have nogle piller i fem år, og var nu erklæret rask.

Solen skinner

Jeg siger, solen skinnede i det lokale. Vi valsede derfra ned i kantinen og købte kaffe, og jeg husker bare at jeg hele tiden sagde, hvor er jeg dog lykkelig – hvor er jeg dog heldig.

I farten havde vi glemt at få tid til en kontrol, så min datter gik op igen. Kort tid efter kom hun ned igen, helt grå i ansigtet og fortalte, at de havde glemt at fortælle noget, og at vi måtte derop igen.

Det store chok

Der var dyb tavshed i lokalet, da vi kom ind. Lægen sad og kiggede i sine papirer, og sygeplejersken havde travlt med noget henne ved håndvasken (pudsigt i denne forbindelse) og lægen måtte så fortælle, (jeg hev fat i min datters hånd og holdt fast) at han ikke havde set på side fire, at der var en

celleforandring på ca. 4 mm i skildvagtlymfeknuden, og at jeg skulle have strålebehandling på Herlev Amtssygehus. Havde den været 3 mm, havde det ikke været nødvendigt.

Jeg skal have strålebehandling

Jeg var rystet i min sjæls allerinderste igen. Fra at være blevet totalt frikendt, havde det nu bredt sig!!! Jeg mandede mig op og spurgte lettere sarkastisk, om det nu var min journal, han havde foran sig. Set i mit bakspejl lignede han en våd hund, men han læste lettere forvirret mit CPR-nr. op for at være sikker, og jeg bekræftede, at det så sandelig var lille mig. Så jeg skulle have strålebehandling i fem uger hver dag på Herlev – bortset fra week-enderne og antihormonpiller, jeg kan ikke huske hvor længe. Her slog min hjerne heller ikke til.

Livrem og seler

Sygeplejersken, som jo var mægtig sød, stod stadig henne ved håndvasken og smilede til mig og sagde – det glemmer jeg aldrig: Du ER rask, dette er bare livrem og seler. Ja, hø, kunne man nu tro det.

Psykologen

Mens jeg var indlagt, fik jeg tilbud om psykologhjælp, og efter alle disse traumatiske oplevelser, bestemte jeg mig for at tage imod tilbudet. Jeg var hos ham et par gange, han var hamrende dygtig, og fik sat ting på plads inde i mit hoved. Så takkede jeg for bistanden, der var nok andre, der havde mere brug for hjælp af ham end jeg.

Fysioterapi og bassin

Jeg blev også henvist til fysioterapi, som drejede sig om at få gang i hele skroget igen. Jeg var også i varmtvandsbassin sammen med andre ligesindede, og en lille solstråle i alt dette var, at jeg dog ikke skulle have kemoterapi. Det var nemlig hovedsagelig piger, der var i gang med kemoterapi, og derfor intet hår havde, som jeg badede med. En pige, jeg var sammen med to gange, tog det nu i stiv arm, når nogen spurgte hende om parykken, sagde hun bare: Ja, synes du ikke, den er flot. Vil du prøve den. Den var smadderflot, klædte hende godt, man kunne ikke se, det var en paryk. Det kunne man til gengæld på en anden pige. Og sådan er det så forskelligt.

Betændelse og penicillin

Desværre fik jeg betændelse under armen i såret, så jeg kun kom til fysioterapi og bassintræning nogle gange. Der må man ikke komme, hvis ikke alt er lægt. Så oveni alt det andet, måtte jeg til egen læge og få penicillin. Det gik ikke særlig godt, så jeg måtte op til ham igen, hvor han penslede det med Lapis.

På ambulatoriet igen

Det gjorde allerhelvedes ondt, og jeg måtte så ty til ambulatoriet igen, fordi heller ikke det hjalp. Samme kære læge – samme kære sygeplejerske. Hende pludrede jeg lidt med, da jeg kom ind. Lægen var fordybet i at indtale til en journal. Jeg fik besked på at tage bluse og BH af. Så der stod jeg midt på gulvet med armen højt hævet. Endelig rejste lægen sig, gik med bøjet ryg og nærsynede øjne (sådan husker jeg det) lige ind i min armhule uden at sige en lyd. Jeg kan bare huske, at jeg synes, det var en umådelig komisk situation, så jeg sagde højt og venligt: Goddag! Han rejste ryggen op og kiggede forvirret på mig, men hilste da igen. Den situation har jeg grinet meget af. Men sygeplejersken foreslog at sætte et operationsplaster under armen, for at holde såret sammen, og efter et par dage helede såret sig heldigvis. Men for et grimt ar, der er kommet lige der.

Onkologen

Jeg havde fået en tid hos en onkolog til planlægning af forløbet med strålebehandlingen. Han gav mig en videofilm fra Herlev hospital, så jeg kunne forberede mig lidt på, hvordan denne strålebehandling skulle foregå. Den så jeg for øvrigt lige før, jeg skulle i gang med strålerne, før var jeg ikke parat, og jeg husker, jeg tudede hele aftenen, at ligge under den strålekanon – mig som lider af klaustrofobi – med armene op over hovedet – musestille, det virkede helt surrealistisk på mig – nærmest som en science-fiction film.

I samme samtale spurgte lægen, om jeg ville deltage i et videnskabeligt forsøg med Letrozole og Tamoxifen til patienter med brystkræft. Jeg fik en del sider at læse på, og jeg accepterede. Jeg skulle så have røntgenfoto graferet min rygsøjle, have taget en masse blodprøver og knoglescannes hvert halve år.

Roskilde – fastende til blodprøver med madpakke og Dexascan på Køge....

Så en ny tid til alle disse undersøgelser på hhv. Roskilde til røntgen og Køge til Dexascan, og fastende pga. blodprøverne, føj for den lede, hvor bliver man sulten og tørstig, når man ikke MÅ spise/drikke. Og så fik jeg kalktabletter og Letrozole udleveret, som var det præparat, jeg skulle have som forsøg. Og husk lige selv at blive vejlet hver gang. Og du skal da også måles i højden! Og så startede besøgene på Herlev lige så småt med måltagning til den skal, jeg skulle ligge musestille i hver dag kl. 12.45 i fem uger – bortset fra weekenderne. Det var et underligt gult materiale, som var temmelig varmt, og som det – når det blev koldere - formede sig efter min overkrop. Og den skal lå parat til mig, hver gang, jeg skulle bestråles. Og jeg blev tatoveret forskellige steder, hvor strålerne skulle begrænses til. De sorte prikker går aldrig af, og de søde piger i stråleafdelingen havde besvær med at finde dem hver gang, så jeg var lige ved at hvæse, fordi mine arme snorksov efter tre sekunder i den fastlåste stilling. Men vi fik nogle fine aftaler om, at jeg kunne tage armene ned meget forsigtigt mellem strålebehandlingerne, som var over tre gange 45 sekunder. Jeg talte dem omhyggeligt hver gang for at få tiden til at gå noget hurtigere. Men mage til søde piger skal man lede længe efter. Forstående og opmærksomme, og jeg fik siden hen at vide, at der var monteret et kamera på strålekanonen – den hed Thor – så man nøje kunne følge patientens ansigt, Jeg kunne tænke mig, nogle kunne panikke indimellem.

Eftervirkningerne af strålebehandlingerne

Jeg smurte mig med Aloe Vera før og efter hver behandling efter råd fra en ligesindet, men det hjalp desværre ikke mig. Da jeg endelig sluttede behandlingerne den 16. september – HURRA – boblede huden op på det bestrålede sted, og bag på ryggen var strålerne gået igennem, og huden blev tynd og rød, og jeg måtte have hjemmesygeplejersker fra Herfølge til at hjælpe mig med – ja, jeg ved snart ikke hvad. Ildelugtende sår og nænsom behandling, det gjorde allerhelvedes ondt, men igen nogle fantastisk søde hjemmesygeplejersker, som stillede op hver gang jeg ringede efter dem, med alverdens lindrende ting og sager og gode råd og hyggelig sludren.

Afsluttende samtale på Herlev

Men som afslutning på behandlingen på Amtssygehuset i Herlev, skulle jeg have en samtale med en læge. Det var såmænd bare for at høre, hvordan jeg havde det, og han kiggede også lige på alt det ildelugtende på mit ikke-bryst. Men i samtalens løb sagde han, efter at have kigget på mine journaler: "men du er jo ikke i højrisikogruppen". Den sætning har betydet meget for mig siden hen. Hvis læger vidste, hvor stor betydning, vi kræftpatienter lægger i blot det mindste lille positive ord. Og det kan bruges igen og igen, siger jeg jer.

Og så kom smerterne i kroppens muskler og knogler. Især overarmene og skuldrene var smertende, men også albueled, håndled, knæ, fodknogler og inde i hofterne. Efter aftale med onkologen fra Roskilde stoppede jeg med pillerne 1 måned, og det hjalp på smerterne, men antihormon-piller skulle jeg have, og lægen mente ikke, efter besøg og samtale med ham, at andre piller ville være bedre. Han rådførte sig med en over-et-eller-andet på Rigshospitalet, som meddelte, at Tamoxifen var yt, og det kun var Letrozole, der gjaldt nu. Jeg har siden været i kontakt med Kræftens Bekæmpelse, også en læge, og jeg må da sige, at jeg er lige klog efter alle disse samtaler. Og der er bivirkninger ved dem alle. Jeg har dog aldrig forstået, hvorfor Tamoxifen indgik i det omtalte forsøg, når det var yt. Så jeg tog Letrozole igen, og først her i juni måned 2006 er smerterne til at holde ud. Et år af mit liv – bevar mig vel for et år.

Protesen

Da forbrændingerne var lægt, og hvilken salig fryd, kunne jeg endelig bruge den protese, kommunen havde bevilget mig, og som jeg havde fået hos Sahva i Ølby Centret. Sådan en underlig vandmandsen. Men ingen kan se uden på tøjet, at det er kommunens det ene bryst, og ikke mit eget.

Indimellem alt dette er jeg gået til massage og akupunktur, for at lindre på mine ømme legemsdele – det har kostet kassen, har det.

Og så troede jeg naivt, at nu var det slut, og jeg kunne komme videre i mit liv.

Massage, fysioterapi og akupunktur

Nej, fandeme nej. I foråret hævede min hånd så pludselig, og jeg ringede til onkologen og sagde, hvad nu? Jeg har altså ligesom ikke prøvet dette før. Han meddelte mig, at det kunne gå væk igen af sig selv, se tiden an en måned, ellers skal du til fysioterapi hos fysioterapeuterne på Roskilde, som er mægtig dygtige.

Jeg tænkte lidt over det, og kontaktede så fysioterapiafdelingen. 2 – 5 måneders ventetid på behandling, fik jeg meddelt. Jeg var målløs, og spurgte, jamen det kan man da ikke byde sådan nogle som os brystkræftopererede! Det skal da være nu, denne behandling skal i gang? Beklager, vi har

ikke kapacitet nok, men du kan jo klage over dette. (KLAGE, ja det er da lige præcis det, man har overskud til i min situation). Og hvordan skal jeg så klage, spurgte jeg. Det skal du gøre i amtet. Men for at komme i behandling hos os, skal du have en henvisning fra onkologen.

Så ringede jeg igen til onkologen og bad så om en henvisning til fysioterapi med begrundelsen i den lange ventetid. Gik det væk af sig selv, som det ifølge ham godt kunne, var det fint, og jeg kunne melde afbud, men jeg kunne lige så godt komme på denne venteliste, så jeg ikke skulle vente yderligere, hvis det blev nødvendigt efter den anbefalede måned. (Jeg har faktisk siden hen fået at vide af fysioterapeuterne, at det er meget sjældent, at lymfødeme forsvinder af sig selv!!)

Scanning igen en fredag

Nu blev lægen pludselig enig med sig selv om, at jeg skulle have scannet armhulen????? OK, jeg kom til scanning, og der var fandengalemig en forstørret lymfeknude på 1,4 cm. Og der skulle en biopsi til. Så begyndte jeg at tude. Sygeplejersken måtte trøste mig, og jeg vrælede hele vejen hjem. NU var jeg sikker på, at det havde bredt sig, og enden var nær.

Jeg ringede til min datter da jeg kom hjem, og hun kom øjeblikkelig, og jeg hylede videre. Så var der ikke andet at gøre end at vente på "dommen" – igen.

Jeg stresser lægen for en "dom"

Jeg ringede til onkologen, som skulle give mig besked, efter et par dage, og stressede hele afdelingen for at få beskeden. De var uhyre forstående, og lægen ringede rimeligt hurtigt tilbage og meddelte, at der bestemt ikke var noget galt i den knude. Jeg kunne være helt rolig. Og jeg var lykkelig, indtil han ringede igen næste dag og meddelte, at han i øvrigt (ligesom: "i øvrigt mener jeg, at Karthago bør ødelægges") gerne ville kontrollere den efter 1 måned, fordi den var relativt forstørret. Så var jeg halvdød igen, hvorfor nu det?

Jeg fik desværre ikke spurgt om, hvad "relativt forstørret" betyder. Jeg lærer aldrig at tænke fornuftigt, når jeg panikker.

Nå, men jeg overlevede den måned, ligesom så meget andet, der indtil nu var sket, jeg tog min datter med til scanning og holdt i hånd, så hendes håndknogler knasede, og han meddelte mig, at den var svundet til normal størrelse, og han ville ikke se mig igen. Jeg blev så glad, at jeg spurgte ham, om han nogensinde var blevet kysset af en glad og lettet patient. Han kiggede ulykkelig på mig og sagde nej, og at mindre såmænd også kunne gøre det. Pludselig blev den alvorlige læge helt menneskelig. Men sygeplejersken morede sig lidt.

Nu kan det sgu være nok – jeg vil ikke vente

Men hånden og underarmen blev ved med at være hævet, så fat i lægen igen, som så skrev en henvisning. Jeg kom til undersøgelse, og fik igen ventetiden at vide. Jeg gik på nettet, og læste, at hvis ventetiden overstiger to måneder, har man krav på at blive henvist til et andet hospital, og jeg ville altså ikke finde mig i så lang ventetid, så jeg ringede til amtet og fik da også at vide, at jeg "selvfølgelig" kunne vælge et andet sted at blive behandlet, skulle det være Slagelse eller Næstved. Hold da op, hvilken service. Jeg valgte Næstved, hvor der ingen ventetid var!!! Gad vide, om Roskilde var vidende om det, og hvorfor, hvorfor, hvorfor..... Nej det hjælper ikke at blive ved med at spørge "hvorfor".

Jeg kom så til Næstved og blev spurgt, om jeg havde noget imod at være "prøveklud" for en fysioterapeut under uddannelse til lymfødeme"ekspert". Nej bestemt ikke, så jeg fik tilbud om at køre til Faxe sygehus og blive behandlet af Line. Det var da lidt kortere end at tage til Næstved. Det blev lidt bedre for hver gang, syntes vi, men aldrig helt. Vi prøvede alskens mærkelige bandager, og så til sidst, da Line skulle skrive opgave, måtte jeg tilbage til Næstved, hvor Heidi, som var meget dygtig og erfaren, overtog. Jeg fik taget mål til en speciel handske syet lige efter min fede hånd, og derefter skulle min kommune søges om, at jeg fik betalt denne.

Åh, hvor er det kommunalt, tra la la....

Jeg får så brev fra kommunen, at der skal indhentes yderligere lægelige oplysninger, og dette brev er også sendt til Næstved sygehus. Heidi og jeg forstår ikke et pluk, og samme dag ringer jeg til kommunen, og beder om en forklaring. Hun meddeler, at de ikke kan se på nogle af mine papirer, hvorfor jeg skal have bevilget en sådan handske. Jeg fortæller, at de må have spist søm, de har selv i juni måned 2005 bevilget mig en brystprotese, da jeg fik fjernet brystet. Hun bliver helt underlig, og lover at ringe tilbage meget hurtigt. Det gør hun, og er meget ked af at fortælle, at papirerne da lå i min mands mappe!! Min mands mappe! skreg jeg, ham er jeg skilt fra over et år siden! Ja, det var en beklagelig fejl. Ja, gu' var det en fejl, og jeg må dertil sige, at jeg er rystet over, at man i året 2006 arkiverer kvinders papirer under deres ægteviendes mappe i kommunens arkiver. DET har rystet mig. Men jeg fik da bevilget en skræddersyet handske – jeg valgte sort, fordi man ikke ser skidt så let på

sort. Jeg lignede Zorro med den – men denne handske gjorde blot det hele værre, så Heidi og jeg landede på, at handsker m.v. ikke var mig, men at det alene var behandling, som kunne bruges.

I hele dette forløb har jeg gået privat hos en meget dygtig akupunktør i Teglgårdsstræde, Charlotte, og hun er efterhånden ved at få rettet op på alle skaderne efter disse hjælpemidler. Jeg tror aldrig, at armen bliver den samme igen, men det gør ikke så ondt mere, og lymferne reagerer hele tiden positivt på behandlingerne. Og jeg gør lymfe drænage øvelser to gange om dagen, så mon ikke, det går i ro nu.

Og jeg begyndte for resten også at arbejde igen

I oktober 2005 begyndte jeg at arbejde så småt igen, og så i januar startede jeg på "fuld" tid, som for mig nu er tre dage om ugen. Mere magter jeg ikke. Resten får jeg suppleret op af efterløn. Jeg arbejder i Folketinget hos nogle fantastiske socialdemokratiske medlemmer, som hele tiden har behandlet mig fyrsteligt. Jeg kunne komme og gå, som helbredet nu tillod det, og det har været uvurderligt. Jeg har hele tiden ønsket at blive på arbejdsmarkedet, jeg synes stadigvæk, jeg har mange gode "kilometer" tilbage, og frem for alt kan jeg godt lide mit arbejde. Jeg er træt, når jeg kommer hjem, men det er en god træthed, fordi jeg har udrettet noget. (Det håber jeg også, de synes).

Efterskrift

Jeg er ikke det samme menneske, som for et år siden. Jeg er blevet mere positiv, mere glad for små ting, meget glad for at møde nye søde mennesker, som vil mig det godt, men ikke mindst sætter jeg stor pris på min arbejdsplads, mine venner og min familie, som gennem hele forløbet har båret til og fra, spurgt til mig og hørt på mig, og følt med mig.

Det er jeg meget taknemmelig for også. Mennesker, jeg næsten ikke kendte, har meldt sig på banen. Hvor lykkelig kan man være?

Mit hjem lignede et drivhus, da jeg kom hjem fra hospitalet, fordi jeg ikke ønskede blomster på hospitalet. Det var overvældende og utrolig varmende, og jeg glemmer aldrig de søde ord, der fulgte. Der var dog en buket, da jeg kom op fra operationsstuen. Det var fra mine gamle skolekammerater. De havde planlagt, at den skulle være der, lige når det væmmelige var overstået. Det var bare SÅ kært tænkt.

Men ikke mindst har jeg lært vores hospitals-system at kende på godt og på mindre godt – jeg vil ikke sige ondt, for sådan har det ikke været for mig. Men meget forvirrende, mest fordi jeg skulle finde ud af så meget selv undervejs. Jeg har måttet være meget "fremme i skoene", og brugt meget tid på opklarende telefonsamtaler. Det fik jeg kræfterne til, fordi jeg er, som jeg er, men jeg kan ikke lade være med at tænke på, at den "drive" har ikke alle.

Jeg er også overrasket over, hvor specialiseret hospitalsvæsenet er. Du kan spørge en læge om noget, og det er han ikke i stand til at svare på, det er ikke liige hans område. Det har også været uhyre svært at få et ordentligt svar på, om der kunne være andre piller end de to nævnte – Tamoxifen og Letrozole - som jeg kunne få.

Tanken har strejft mig, om det var, fordi lægen fik tilskud fra Medicinalfirmaet til disse forsøg, men det kan jeg ikke vide, og det får jeg heller aldrig vished for. Det eneste, jeg fik at vide, jeg kunne gøre for de mange smerter var, at tage smertestillende Ibuprofen. Da jeg skulle hente dem på apoteket, blev jeg for resten noget overrasket, da apotekerdamen spurgte mig, om jeg havde problemer med min mave, for de kunne skade min mave, i værste fald give mavesår. Det syntes jeg var utrolig komisk. Jeg får piller for ikke at få kræft igen, så får jeg smerter af disse piller, og så kan jeg tage piller for at tage bivirkningerne af disse piller, og så kan jeg risikere at få mavesår, og og og ....

DET syntes lægen ikke var så morsomt som mig, da jeg konfronterede ham med det.

Nu er det forår 2006, sidst i maj, og jeg kan huske, at jeg – da jeg havde gylpet den frygtelige besked i mig, og var blevet opereret – kun tænkte på - oplever jeg mon et forår igen.

Det har jeg nu, og jeg er meget taknemmelig. Hver dag imødeser jeg med glæde.